

Om IT-Säkerhet

SFK-årsmöte 2016-04-05

Frank Schliephacke

(mobil 070-4675434)

Från Säkerhet till datorsäkerhet till informationssäkerhet

SÄKERHET baserad på Maslows behovstrappa

Maslow

Sälvförverkligande

Uppskattning

Kärlek/Gemenskap

Trygghet

Mat, Kläder, Bostad

Säkerhet

Yrkesval-prova nytt

Arbetskamerater

Familj,Förening

Frihet, Rättsstat

Öppet demokratiskt samhälle
=> transparent
Socialt skyddsnät

IT-säkerhet

Bloggare, Youtubare

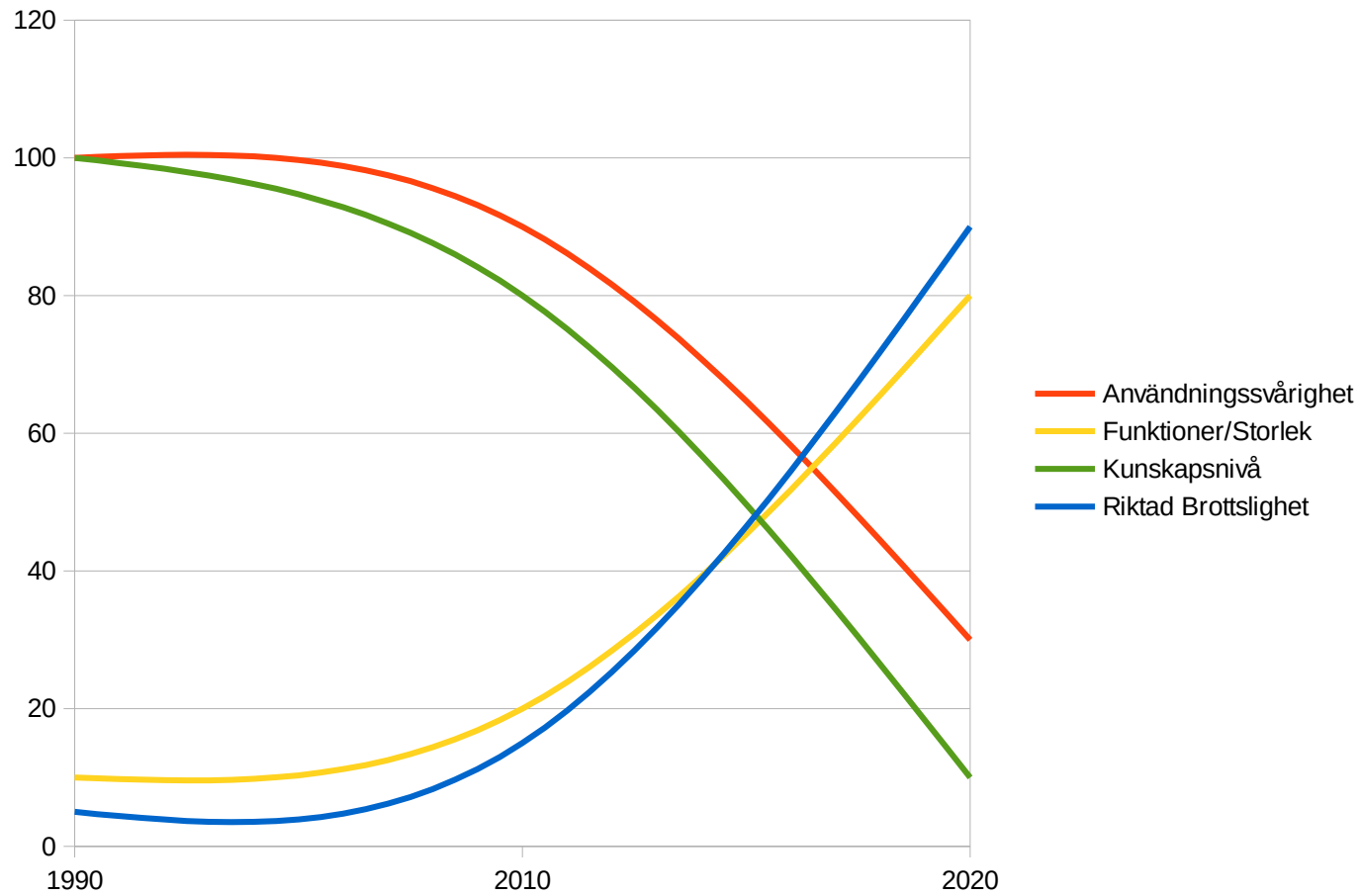
FB,Google+,Linkedin

FB,Google+,Linkedin

BankID, Email

Fri internet tillgång, EJ
övervakad

Varför IT-Angreppen har ökad

Vad är vi rädd för ?

Hotbild - Risker

Vad är man rädd för ?

Data - Konfidentialitet, Riktighet och Tillgänglighet

Stöld

Förvanskning

Förstörelse

Hotbild

Anställda gör fel

Personliga intressen – hämnd, förtala en kollega

For Fun - slumpmässigt utvald inga djupa syften

Kommersiella intressen - data stöld, förstörelse, förvanskning.

Kriminella - hot, utpressning

Hot/risker hittas genom riskanalys

Företag	Angreppspunkt	Teknik
Anställda	Ekonomi	Utpressning, Stöld, Muta
Ekonomi	Ekonomisystem	Förvanskning, Radering, Stöld
Teknik	CAD	Förvanskning, Radering, Stöld
Tillverkning	Produktionsplanering	Förvanskning, Radering
Produktkvalitet	Tekniska underlag, CAE	Förvanskning
Produktfunktion	Tekniska underlag, CAE	Förvanskning
Knowhow	Tekniska underlag, CAE, CAD	Radering, Stöld
Goodwill	Kunder	Förtal/Sociala medier
Varumärke	Kunder	Förtal/Sociala medier
Lokaler	Dörrar, Fönster	Inbrott, Stöld

Angreppspunkter – Privat personer

Hemma	Angreppspunkt	Teknik
Bostad	Dörrar,Fönster	Inbrott,Stöld
Personer	Identitet	Lösenord stöld,Cracking
Ekonomi	Bank,Bil,Boendet	Pinkod,Koder,RiktadAvlysning
Bostad	Nätverk,Botnet,Malware	Avlysning,obehörig Användning
Individuell Egenskap	Mobiltelefon,Social a Medier,Email	Lösenord stöld,Cracking

Exempel - kända cyberangrepp

Stuxnet – riktad angrepp på iransk kärnanrikning

Bil – övertar styrning, bromsning i en bil

Elkraftnät – Dec2015, delar av ukrainsk elkraftnät stängs ned.

Ransomware – via email, krypterar hd, kräver betalning för avkryptering

Mobilt BankID – (obehörig) inloggning efter telefonsamtal, inloggningsförsök.

Data den nya hårdvalutan

Rörelsedata – geografisk, fysisk

=> IOS, WIN10

Sociala medier: intressen, åsikter, kunskaper

Webbtjänster: personliga preferenser, intressen, läggning

=> YouTube, Facebook, etc.

DATA används för individanpassning av t.ex. erbjudanden, reklam, försäkringar, lån, etc.

=> data-innehållet som används kan inte påverkas av individen!

=> när övergår välmenande dataprocessering till besvärande för individen ? (Nätet glömmer ingenting !)

Risikanalyt

Förstå hot och risker

Öka medvetande

Aktiva försvars åtgärder

Cyberangrepp – Var redo

Riskanalys - var är vi idag, var vill vi vara om 1 år.

=> Risk identifiering och värdering baserad på scenarier.
(Se även ISO 27001, 27002, ...)

Medvetande och beredskap

Vad gör vi om något händer ?

Drar ut elkontakten

Ta hjälp utifrån ?

Lider och ber

=>IRP (Incident respons plan - handlingsplan)

Ökad IT-säkerhet

Medvetenhet

Segmenterade nätverk med flera skal, anpassad mot behovet av säkerhet.

Cyberangrepp - åtgärder

Var redo !(Antag intrång)

=> IRP – åtgärds/handlingsplan

Backup dag, vecka, månad

Backup i molnet - juridiska aspekter

Reservdatorer

Reservdelar & downtime

Testfall för viktiga applikationer

Moderna säkerhetslösningar

Brandvägg

AntiVirus/malware

White listing

Nätverk: skal indelad, segmenterad

Intrusion detection

Kryptera hd, filer

Password safe – krav på lösenord ?!

Skärmskydd mot insyn

Vattenmärkning

Kontrollsummor - checksum

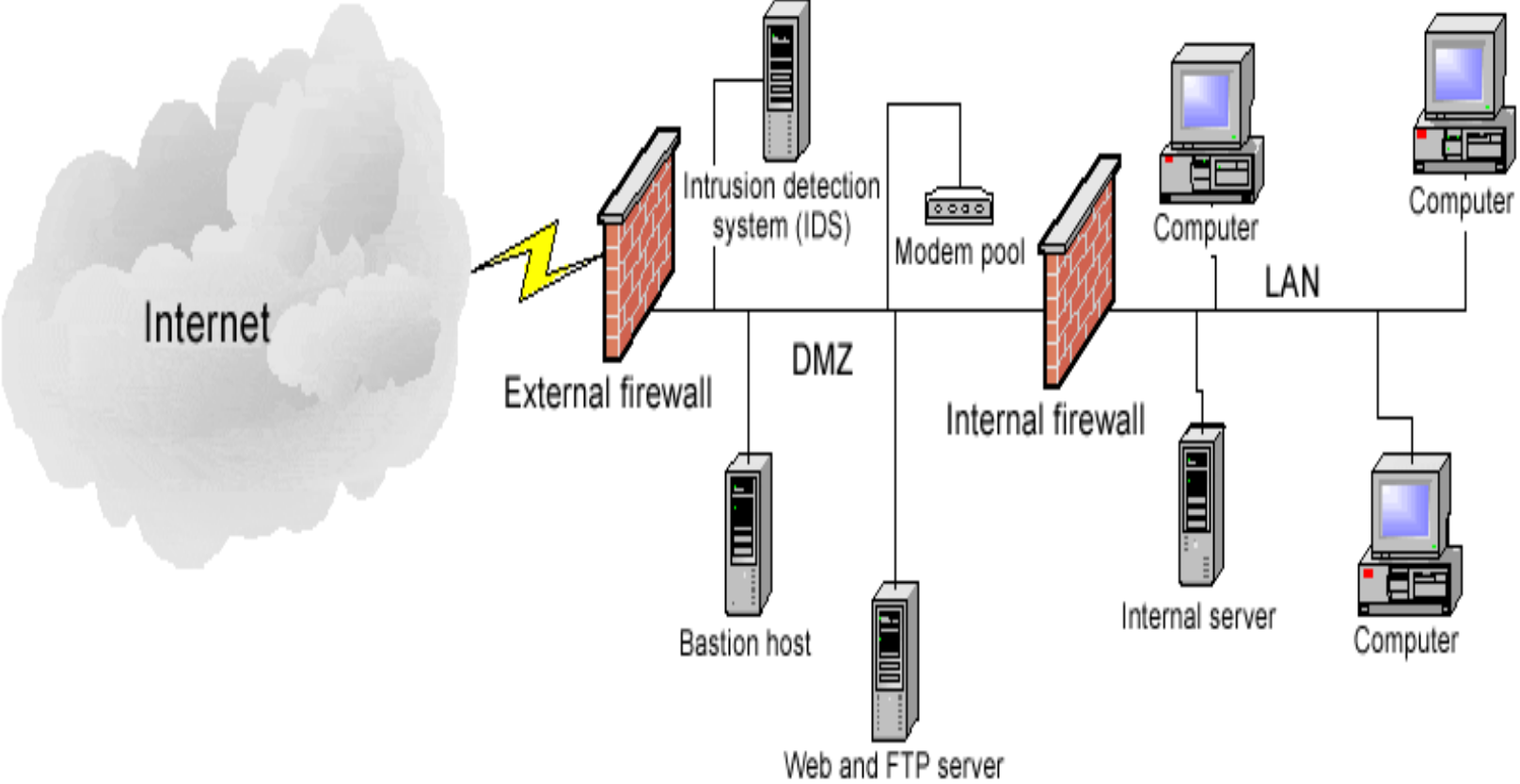
Nätverkstrafikövervakning

Honeypot

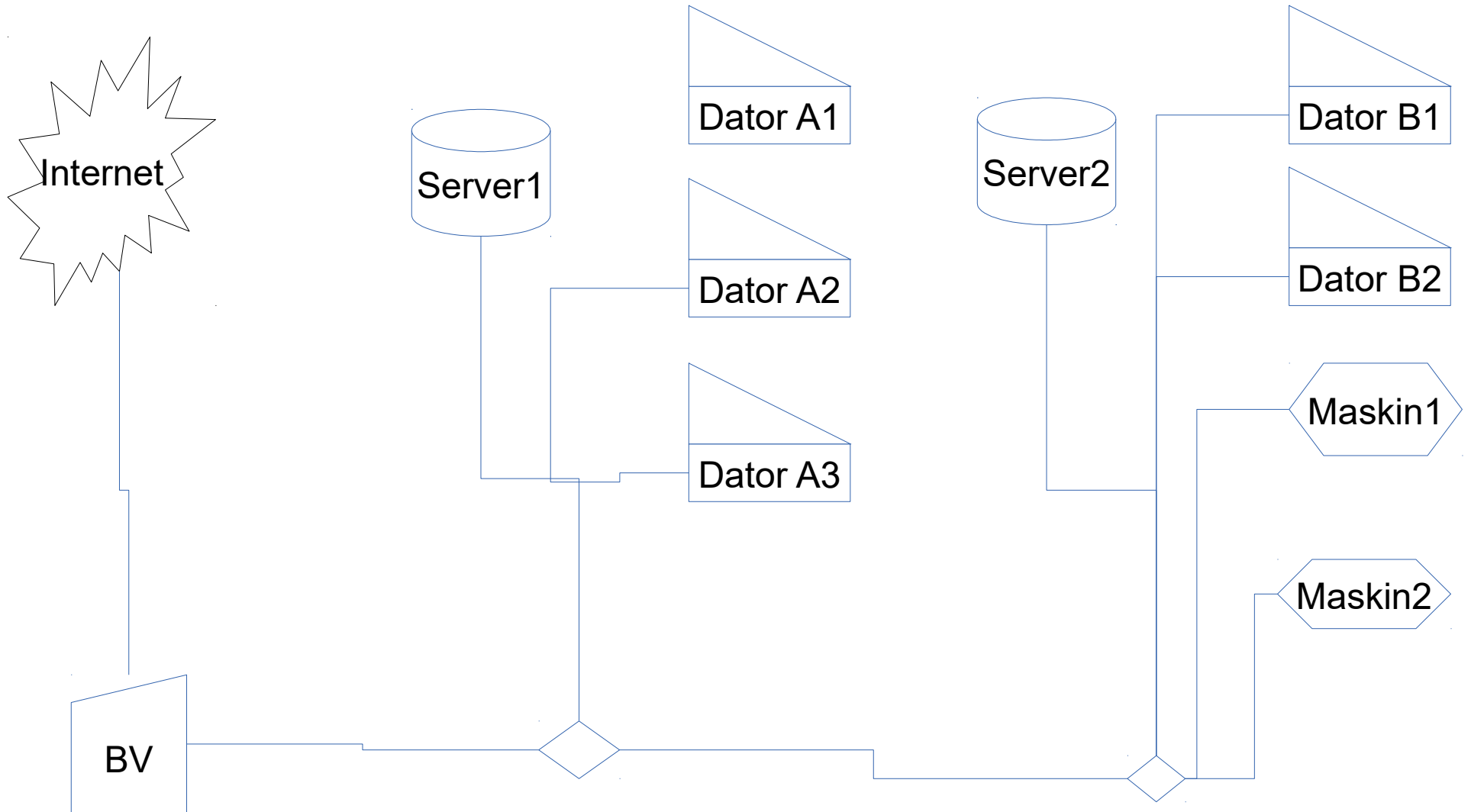
Life beep

Applikationstatusövervakning => beteende mönster

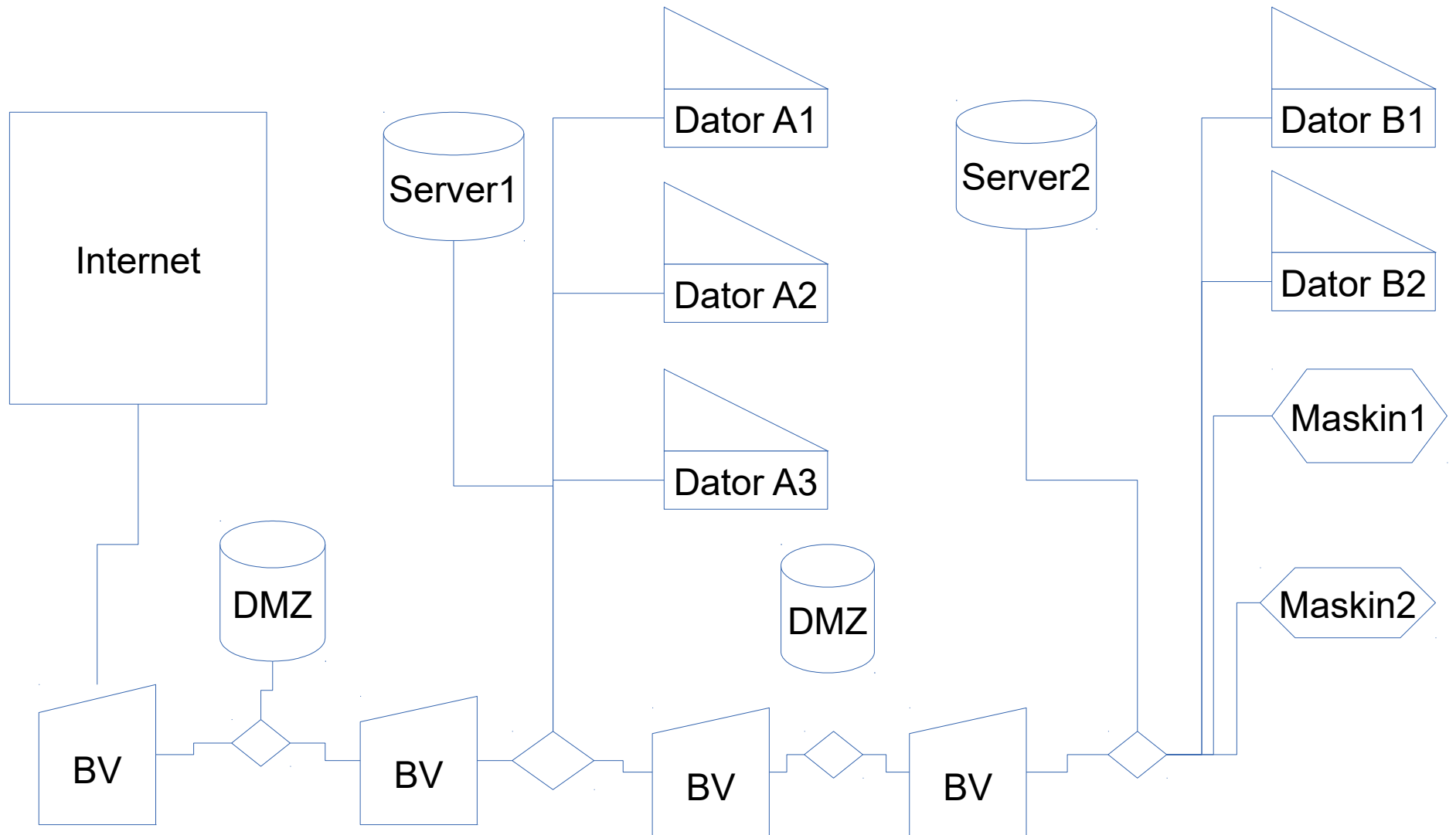
Nätverk - DMZ

Nätverk – Vanligt

Nätverk – nivåindelad / segmenterad

Finns mycket information på nätet

MSB publikationer

t.ex. "Vägledning till ökad säkerhet i industriella informations och styrsystem"

Cyberangrepp status Nationellt, Internationellt

=> cert.se

Kommande krav på incident rapportering !

IoT - Internet of Things

Små och stora datorenheter som styr och mäter

Visionen är att alla IoT-enheter skall prata med varandra

Idag VT2016 fortfarande mycket förändring i tekniken och hårdvaran

=>

- A. IoT enheter för privatpersoner/individer – livslängd ca. 5 år.
- B. IoT enheter i industriell användning – livslängd ca. 10-15 år

Individuell IoT

Mät och övervaka hur människor använder resp. IoT-enhet; Bil, Mobiltelefon, Joggingsskor

Teknikdriven utveckling av hårdvara och mjukvara; nya behov skapas

Kräver oftast permanent uppkoppling mot internet och ett datanät.

Stark teknikutveckling: många standarder kan tillämpas på t.ex. trådlös kommunikation

Teknisk funktionalitet framför IT-säkerhet – ändring pågår VT2016

Typisk enkelriktad dataflöde från sensor till molnet och applikationen.

Individuell IoT – problem områden

Vem äger data ?

Vems ansvar att håller data säker ?

Stark teknikutveckling – fokus på funktion framför säkerhet

IT-säkerhet beror på om och hur den har implementerats: kryptering, kommunikationssätt, hantering, lagring, etc. => IT-säkerhetsriskanalys skall ingå i leveransdokumentationen.

Hur kan förvanskad eller inget dataflöde påverka funktionen resp. användningen av IoT-enheten ?

Felsäkerhet ?

Industriell IoT

IoT-enheter d.v.s. styr och mätdatorer finns oftast på maskinutrustningsnivå t.ex. PLC, motorstyrning, rfid

IoT på sensor nivå håller på att komma till marknaden; ethernet, bluetooth

Oklart mervärde i att "allt" är uppkopplad

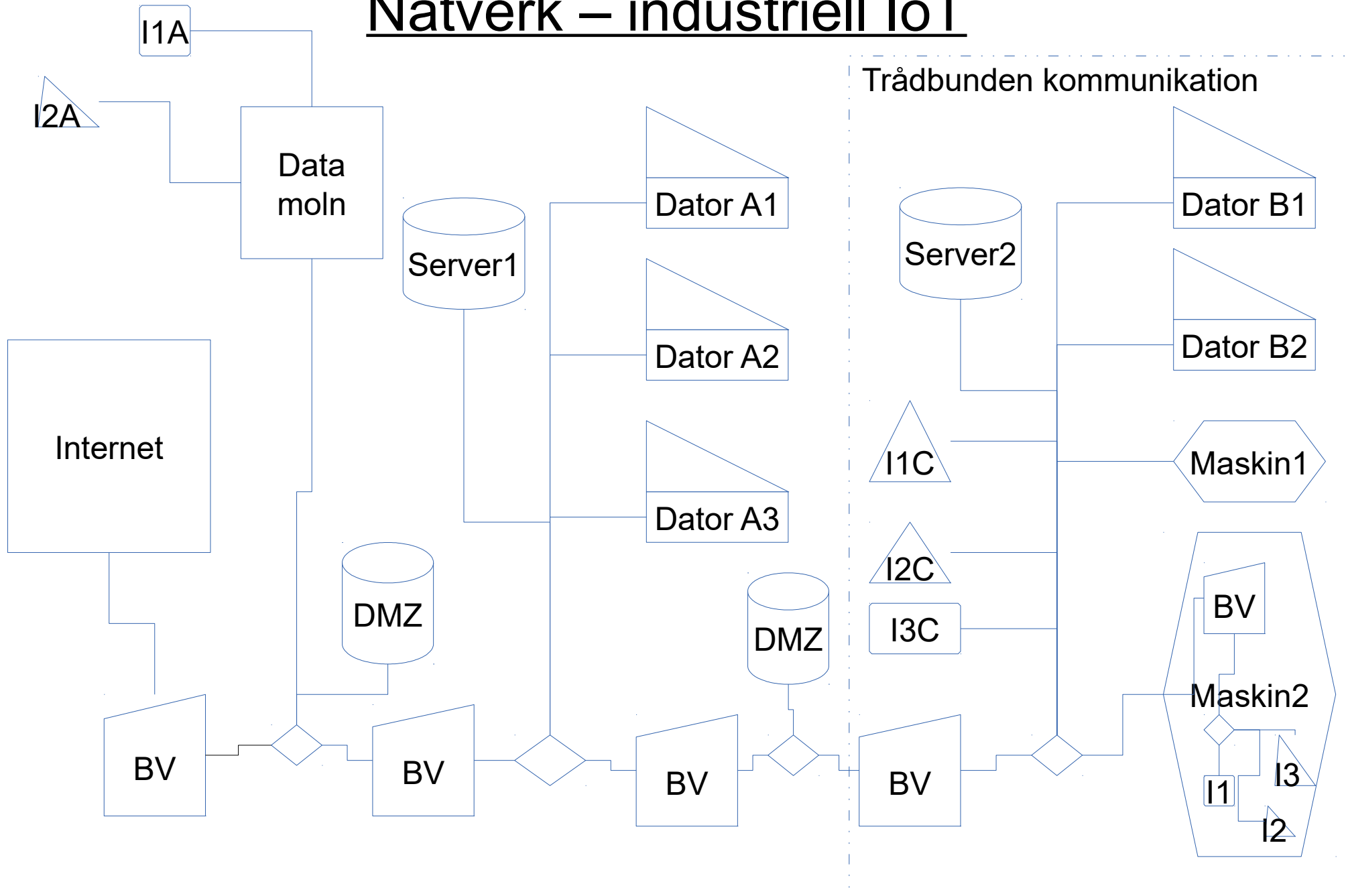
=> produkt/tillverkningsberoende

Industri 4.0 – industrialiserad IoT: än så länge få bra affärstillämpningar som kan vinst räknas

Datasystemleverantörer t.ex. SAP, Microsoft jobbar hård på tillämpningar resp. tillämpningsstöd för industri4.0/IoT.

Typisk dubbelriktad dataflöde då man utför mätning och styrning

Nätverk – industriell IoT

Industriell IoT – problem områden

Livslängd min. 10 år, oftast längre

MS Windows centrerade utvecklingsverktyg

MS Windows baserade styr och kommunikations teknik t.ex. OPC

=> Versions låsning – Version Windows mot version-utvecklingsverktyg

Hur länge lever en utrustning hur länge finns Windows, drivrutiner

Kompetens för utveckling är inte samma som för underhåll/användning

=> Kunskapsgap utvecklare/underhålls personal => Konsultberoende

Dokumenterade arbetssätt, hur installerar man, hur ändra man Hw/sw?

Industriella MS Windows tillämpningar kan inte per automatik säkras på samma sätt som en kontors-PC, pga. Prestandard/realtidskrav.

Trådlösa IoT-enheter angrips - inträngningspunkt mot nätverk

Vad händer ifall kommunikationen fallera => stannar tillverkningen

=> Kompetens och kunskapsgap. Utvecklare förstår inte nödvändigtvis behovet.

Kravställning bör vara multi-disciplinär vilket inte är nödvändigtvis tillämpad arbetsmetodik i industrin idag.

Kunskaps och arbetsprocess problem; Ansvar, befogenheter, kompetens => dataavdelningen kontra maskinutrustningstillverkare / underhålls-automations kompetensen i en fabrik.

Utrustningar äldre än 5 år (tillverkad före 2010) har oftast ingen IT-säkerhet inbyggd

IOT cybersäkerhet - förbättringspotential

- Unik ID per IOT-enhet
- Endast krypterad kommunikation – två faktor
=> potential i t.ex. blockchain teknologi
- Skilj på enkel och dubbelriktade dataflöden och deras risker
- Specialiserade kommunikationssätt för högsta säkerhet (Ej Ethernet och TCP/IP) – Ej universellt utan specifikt för tillämpningen.
- Använd och släng bättre än uppdatera
=> modul byggda IOT-enheter
- Utveckling i multidisciplin team inkl. användare, underhållspersonal
- Självdiagnosticerande IOT-enheter

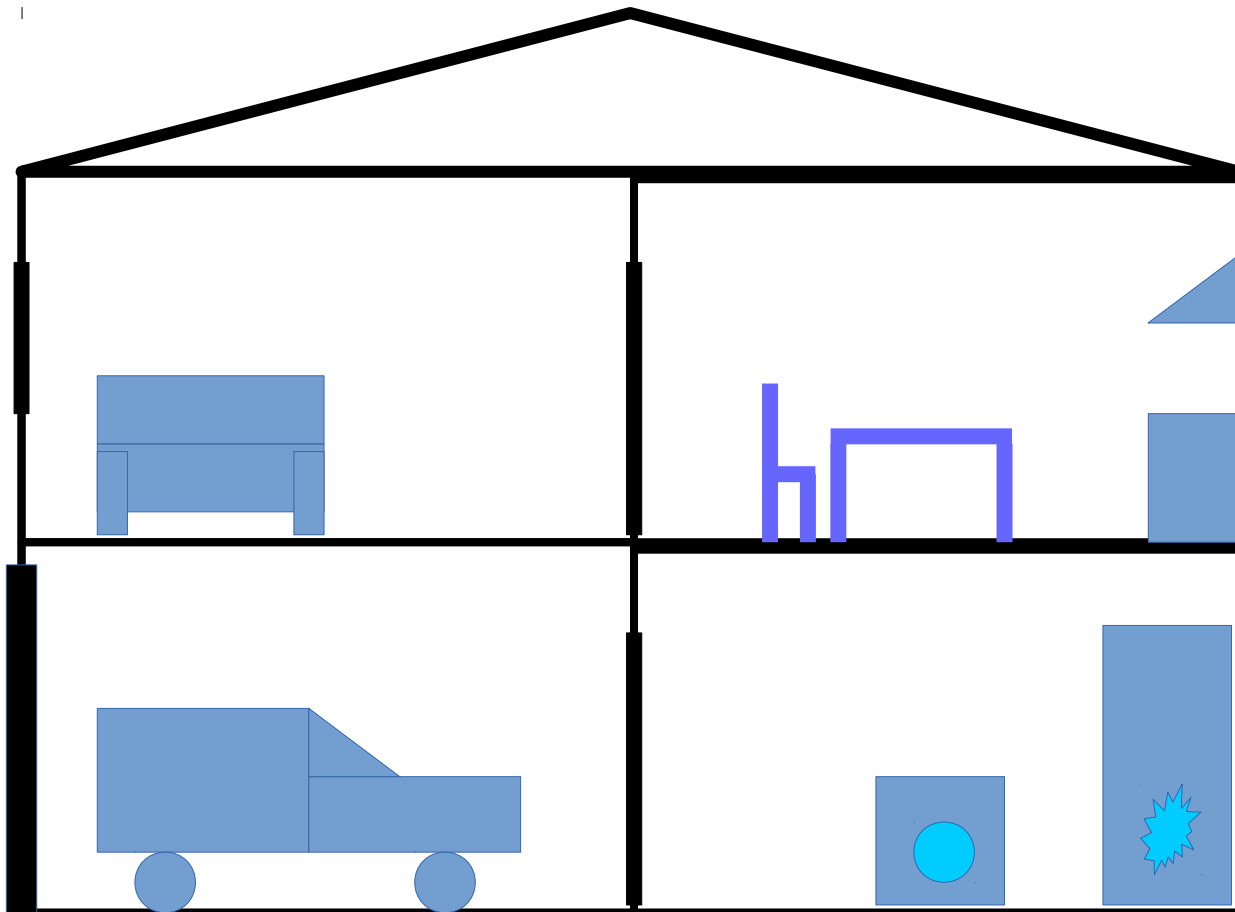
IoT referensmodell

- Enkelt att förstå
- Beskriver problem korrekt
- Flexibelt och expanderbart
- Alla tala samma "språk" - enhetlig modelansats

=> Riskanalyser, Beräkningsmodeller, etc.

IoT referensmodell

- Du och ditt hem – Villa, lägenhet

Cyberangrepp – fiktiva exempel

1. Firmans tillverkningsbokning förvanskas vilket ger felaktiga produkter som inte lever upp till kundens förväntningar. Ändra 3% i data underlaget för tillverkning och produktionsplanering så att dålig fungerande produkter levereras vid felaktig tidpunkt.
=> Många klagomål, svårt att identifiera.
=> Dålig rykte, höga kostnader pga producentansvar.

Personalen är inhyrd

=> Man följer det som står i order/tillverkningssystemet, man kommer inte kunna se små orimliga förändringar i tillverkningsordern.

2. Angrepp på utrustning

I syfte att påverka tillverkningsutrustningarnas funktion för att kunna kräva pengar.
Överlasta frekvensstyrning så motorn påverkas negativt - går sönder snabbt.
=> tillverknings kapacitets bortfall, leveransförsening.

3. Identitetsstöld och kreditkorts scam – tjuven beställer div dyra verktyg per postorder som betalas via offrets kort. Offret märker först när räkningen kommer att något är konstigt, då beloppen är klart större än vanliga inköp.